

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

DIŞ TİCARET EĞİTİMİ

**iKG
PRO**

İNŞAN KAYNAKLARININ
GELİŞTİRİLMESİ
PROGRAM OTORİTESİ

İHRACAT

- Bir malın, yürürlükteki İhracat Mevzuatı ile Gümrük Mevzuatına uygun şekilde Türkiye gümrük bölgesi dışına veya serbest bölgelere çıkarılmasını ya da Bakanlıkça (Ekonomi Bakanlığı) kabul edilecek sair çıkış ve işlemlere denir.

İHRACATÇI

- İhraç edeceği mala göre ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine üye olan, vergi numarasına sahip gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişilik statüsüne sahip olmamakla birlikte yürürlükteki mevzuat hükümlerine istinaden hukuki tasarruf yapma yetkisi tanınan ortaklıkları ifade eder.

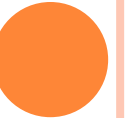
○ **İmalatçı-ihracatçı:** İşlem görmüş ürünün tamamını veya bir kısmını üreten ve bu ürünün ihracatını kendisi ve/veya aracı ihracatçı vasıtasıyla gerçekleştiren firmadır.

○ **İhracat Rejimi:** Serbest dolaşımda bulunan eşyanın ihraç amacıyla Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkışına ilişkin hükümlerin uygulandığı rejimdir.

FİİLİ İHRACAT

- İhraç eşyası, buna ilişkin gümrük beyannamesinin tescili sırasında bulunduğu durum ve niteliğini gümrük denetiminden çıktığı sırada da aynen muhafaza etmesi ve bu haliyle Türkiye Gümrük Bölgesini terk etmesi koşuluyla fiilen ihraç edilmiş sayılır. Fiili ihracatın gerçekleşmesi durumunda, ihraç eşyası üzerindeki gümrük denetimi sona erer.

İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ ONAYI/KAYDI

- İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği tarafından gümrük beyannamesi onay/kayıt işlemleriyle ilgili olarak verilecek onay, kayıt ve/veya elektronik onayı/kaydıdır.

İHRAÇ MÜSAADESİ

- Ülke ekonomisinin ihtiyaçları, iç ve dış piyasa arz ve talep durumu, satış şekli ile alıcı ülke ve firmaların ülkemiz ile olan ticari ve ekonomik ilişkileri gibi hususlar göz önünde tutularak Bakanlıkça verilen ihraç iznidir.

KAYDA BAĞLI İHRACAT

- Gümrük beyannamesinin, ihracattan önce İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince kayda alındığı ihracat şeklini ifade eder.

○ **İthalat:** Bir ÷lkedeki alıcıların, başka ÷lkelerde üretilmiş mal ve hizmetleri satın almalarına denir.

○ **Bedelsiz İthalat:** Bedeli için döviz transferi yapılmadan yurt dışında elde edilen ve yurda getirilmesi mecburi olmayan dış kazanç ve tasarruflarla satın alınan bazı şahsi ve ticari mahiyette eşyanın yurda ithalidir. Bu ithalatta ödenmesi gereken bazı vergiler bulunmaktadır. Bu vergiler ithal anında gümrük idarelerince tahsil edilir.

DÂHİLDE İŞLEME REJİMİ

- Serbest dolaşımda bulunmayan eşyanın vergileri teminata bağlanmak suretiyle veya bu amaçla serbest dolaşıma giren ya da eşdeğer eşyanın, Türkiye Gümrük Bölgesinde bir veya daha fazla işlem görerek, işlem görmüş ürünlerin elde edilmesi ve özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, elde edilen ürünlerin ihraç edilmesinin esas olduğu, ihracatın gerçekleşmesi halinde teminatın veya alınan vergilerin geri verildiği bir rejimdir.

- **Dış Ticaret Dengesi:** Bir ülkenin herhangi bir dönemde (genellikle bir yılda) yaptığı ihracat toplamının ithalat toplamı ile karşılaştırılmasıdır.
- **Dış Ticaret Hacmi:** Bir ülkenin belirli bir dönemde gerçekleştirdiği ihracat ve ithalatın toplamıdır.

- **Dış Ticaret Fazlası:** Bir ülkenin herhangi bir dönemde ihracatının ithalatından fazla olmasıdır. Belirtilen dönemde ülkenin diğer ülkelere sattığı malların toplam değeri, diğer ülkelerden aldığı malların toplam değerinden fazla ise o ülkenin dış ticaret fazlası vardır.
- **Dış Ticaret Açığı:** Bir ülkenin ithalatının ihracatından fazla olmasıdır. Ülkenin diğer ülkelere sattığı malların toplam değeri diğer ülkelerden satın aldığı malların değerinden az olmasıdır. Bu durumda aradaki açık ya diğer gelirlerden ya da borçla karşılanmaktadır.

HARİÇTE İŞLEME REJİMİ

- Serbest dolaşımdaki eşyanın hariçte işleme faaliyetlerine tabi tutulmak üzere Türkiye Gümrük Bölgesinden geçici olarak ihracı ve bu faaliyetler sonucunda elde edilen ürünlerin ithalat vergilerinden tam veya kısmi muafiyet suretiyle yeniden serbest dolaşıma girişine ilişkin hükümlerin uygulandığı rejimdir.

ANTREPO

- Gümrük gözetimi altında bulunan eşyanın konulması amacıyla kurulan ve kuruluşunda aranılacak koşulları ve nitelikleri yönetmelikle belirlenen yerlere denir. Antrepolar eşyanın gümrük mevzuatında düzenlenen Şekilde konulması halinde süresiz kalabildiği ve eşyanın antrepoda kaldığı süre içerisinde eŐyaya terettüp eden vergilerin ödenmediği bir gümrük rejimidir.

SINIR TİCARET MERKEZİ (STM)

- Türkiye'nin yaşam standartlarının düşük ve işsizliğin ciddi boyutlarda olduğu Doğu ve Güneydoğu Anadolu coğrafi bölgelerinde;
 - Ekonomik, sınaî ve ticari faaliyetlere ivme kazandırılması,
 - Bölgedeki esnaf ve tacirler için komşu ülkelere ticaret merkezleri vasıtasıyla ticaret yapılarak ihracatın arttırılması,
 - Vergi kolaylıkları sağlanarak il ihtiyaçları dâhiline ithalat yapılmasına imkan veren bir ticaret modelidir.
- ✓ STM kurulması öngörülen iller, Artvin, Ardahan, Kars, Iğdır, Ağrı, Van, Hakkâri, Şırnak, Mardin, Şanlıurfa, Kilis, Gaziantep ve Hatay illeri, bu kapsamda yer almaktadır.

MÜCAVİR İL

- STM kurulması öngörülen illere komşu olan Erzurum, Muş, Bitlis, Siirt, Batman, Diyarbakır ve Adıyaman illerini kapsayan ve bu komşu illerin de STM'lerden yapılacak ticaretten belli şartlar dâhilinde yararlanmasını öngören uygulamadır.

SERBEST DOLAŞIMDAKİ EŞYA

- Tümüyle Türkiye veya Avrupa Birliği'nde elde edilmiş olan ya da tamamı veya bir kısmı üçüncü ülkeler menŐeli olup Türkiye ya da Avrupa Birliği'nde ithal işlemleri tamamlanmış, gerekli gümrük vergisi, eş etkili vergi ve resimleri tahsil edilmiş, bu vergi ve resimleri tam veya kısmi bir iadeden yararlanmamış eşyadır.

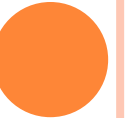
GÜMRÜK MÜŞAVİRİ

- Eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulmasına ilişkin gümrük işlemlerini, dolaylı temsil yoluyla takip eden ve sonuçlandıran ve kendilerine Bakanlıkça gümrük müşavirliği izin belgesi verilen serbest meslek sahiplerine 'Gümrük Müşaviri' denilmektedir.

VESAİK

- Dış ticaret işlemlerinde kullanılan her türlü mali ve ticari belgelere denir.

KAMBIYO

- Kambiyo Türkçede iki ülke parasının birbiriyle değiştirilmesi işlemidir. Günümüzde kambiyo işlemleri denilince **yabancı paralar üzerinden düzenlenen ticari senetler, çek, bono ve poliçe gibi belgeler** anlaşılmaktadır.
- Döviz ve kambiyo işlemleri eş anlamda kullanılmaktadır.

KAMBIYO İLE İLGİLİ İŞLEMLERDE EN ÇOK KULLANILAN TANIMLAR

- Genel bir tanımlama ile yabancı ülke paralarına döviz denmektedir.
- Nakit şeklinde olan eldeki paraya "efektif", nakde dönüştürülebilir herhangi bir araç şeklinde olanlara (banka havalesi, ödeme emri, döviz poliçeleri, mevduat sertifikaları, seyahat çekleri vb.) da "döviz" adı verilmektedir.
- Geniş anlamda döviz ise yabancı ülkelere ödeme yapmaya yarayan her çeşit araçtır. Bu anlamda çek, poliçe, emre yazılı senet, hazine bonosu, hisse senedi ve tahvil şeklindeki araçlar konvertibl para rejimlerinde döviz olarak kullanılır.

- **Döviz Alım Belgesi (DAB):** İhracat bedellerinin ve ihracatçının bankası tarafından talep edilen banka komisyonlarının alışı yapılırken düzenlenen belgeye denir.
- **Döviz Satım Belgesi (DSB):** Dışarıya ödenen ithalat bedelleri, aracı komisyoncunun komisyonları, yurt içindeki bankanın yurt dışındaki muhabir şubelerinin talep ettiği komisyonlar vb. için düzenlenen belgeye denir.

- **Konvertibl Dövizler:** Uluslararası para piyasalarında bütün ülkelerce kabul gören ve bu sebeple bir diğer ülke parasına serbestçe çevrilebilme imkânına sahip dövizlerdir.
- **Efektif:** Banknot şeklindeki bütün yabancı ülke paralarını ifade eder.

DÖVİZ TEVDİAT HESABI (DTH):

- Gerek yurt dışında gerek yurt içinde yerleşik gerçek veya tüzel kişilerin serbest tasarruflarında bulunan döviz veya efektiflere banka veya özel finans kurumlarında açtırdıkları tevdiat hesaplarıdır. Bu hesaplardaki dövizlerin kullanımı serbesttir.

- **Türkiye'de Yerleşik Kişiler:** Yurt dışında işçi, serbest meslek ve müstakil iş sahibi Türk vatandaşları dâhil Türkiye'de kanuni yerleşim yeri bulunan gerçek ve tüzel kişileri,
- **Dışarıda Yerleşik Kişiler:** Türkiye'de yerleşik sayılmayan gerçek ve tüzel kişileridir.
- **Türk Parası:** Türk kanunlarına göre Türkiye'de tedavülde bulunan veya tedavülden kaldırılmış olsa bile değiştirme süresi dolmamış olan paralardır.

- **Türk Parası ile Ödemeyi Sağlayan Belgeler:** Türk parası ile ödemede bulunmayı sağlayan ticari ve adi senetler, kredi mektubu, kredi kartı, seyahat çekleri, havale, mektup gibi her türlü belge ve vasıtalarıdır.
- **Yetkili Müesseseler:** Bakanlıkça tespit edilen usul ve esaslar çerçevesinde dövize ilişkin işlemler yapmasına izin verilen ve kıymetli maden, taş ve eşyalara ilişkin işlemler de yapabilen anonim şirketlerdir.

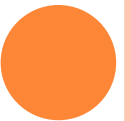

KUR

- Ulusal para değerinin yabancı paralar karşısındaki değerine denir. Alış kuru ve satış kuru olmak üzere iki farklı değeri ifade eder. Bu kurlar dış ticaret işlemleri muhasebesinde önem arz etmektedir.
- Çünkü Muhasebenin temel ilkeleri arasında yer alan para ile ölçme ilkesine göre muhasebe kayıtlarında Türk Lirası para birimi kullanılır.

- **Cari Kur:** Kambiyo piyasalarında arz ve talebe göre oluşan ve her işlem gününde fiyat cetvelleri ile ilan edilen (Reuters ile) döviz fiyatlarına cari kur denir.
- **Parite (Çapraz Kur):** İki ülke para biriminin birbirine çevrilebilme oranına denir. Örneğin 1 Euro = 2,66TL gibi.

- **Aval:** Kambiyo senetlerinden oluşan borcun asıl borçlusu tarafından ödenmemesi halinde, ödemeyi garanti altına almak için senet üzerine üçüncü bir tarafın (borçlu ve alacaklı dışında kefil olarak) imza koymasdır.
- **Banknot:** Merkez Bankaları ya da yetkili kurumlar tarafından piyasaya sürülen kâğıt paralardır.
- **Ciro:** Kambiyo senetlerinin (Çek, Poliçe) imzalanılarak devredilmesi işlemidir.

- **Ciranta:** Emre yazılı senetlerin arkasını imzalayarak senet üzerindeki haklarını üçüncü bir kişiye devreden (ciro eden) kişidir.
- **Deklarasyon Belgesi:** Gümrüklerde beyan edilen döviz gösteren döviz beyan tutanağıdır.
- **LIBOR:** (London Interbank Offered Rate) Londra bankalararası faiz oranıdır.

ARBİTRAJ

- Fiyat farklarından yararlanmak amacıyla para, kıymetli maden, tahvil ve hisse senedi alıp satma işlemidir.
- Farklı piyasalarda aynı menkul kıymetler için farklı denge fiyatları oluşmuş olması durumunda, menkul kıymetlerin ucuz olduğu piyasadan alınarak daha pahalı olduğu piyasada satılmasıdır.
- Arbitrajcı arbitraj işlemini gerçekleştiren kişidir. Arbitrajcı hiçbir risk üstlenmez. Arbitrajda malın satış fiyatı ile alış fiyatı arasındaki pozitif fark arbitrajcı kârıdır.
- Arbitraj, piyasa işleyişinde bozukluğun sonucudur. Zira işleyen bir piyasada aynı menkul kıymetler için tek fiyat oluşur. Ve işleyen piyasalarda arbitraj mümkün değildir.

ATA KARNESİ

- ATA karneleri uluslararası Geçici İthalat Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi) ve Ekleri kapsamında, taraf ülkeler arasında, başka herhangi bir belgeye gerek duyulmaksızın, eşyanın geçici olarak ithalat ve ihracatını sağlayan gümrük belgeleridir.

The image shows a sample ATA Carnet form, which is a green document used for temporary importation of goods. The form is titled "ATA CARNET" and includes fields for "Country of Origin", "Country of Destination", "Commodity Description", and "Value". It also features a section for "Remarks" and a "Signature" area. The form is partially filled out with text and numbers.

CE İŞARETİ

- **CE işareti**, Avrupa Birliđinin (AB), teknik mevzuat uyumu çerçevesinde malların serbest dolaşımının tam anlamıyla sağlanması amacıyla ürünlerin direktiflere uygun olduğunu ve gerekli bütün uygunluk değerlendirme faaliyetlerinden geçtiğini **sağlık, güvenlik ve tüketicinin ve çevrenin korunması** gerekliliklerine uygunluğunu gösteren ve *Conformité Européenne* kelimelerinin baş harflerinden oluşan bir Birlik işaretidir.
- Üreticinin garanti beyanı olan ve bir anlamda da ürünün pasaportu olarak da ifade edilen CE işareti, bir kalite belgesi değildir.

DEVALÜASYON

- Devalüasyon, bir devletin resmi para biriminin diğer ülke dövizleri karşısında değer kaybettirilmesidir.
- Bu yolla ithal malları pahalılaştırırken yerli malların fiyatı da aşağı çekilmiş olur.

FAKTORİNG

- Faktoring, mal ve hizmet satışlarından doğan vadeli alacakların bir faktoring kuruluşuna devredilmesi ve bu alacakların faktoring kuruluşu tarafından yönetilmesidir.
- Garanti açısından ikiye ayrılır.
- 1. Geri dönülebilir (Kabil-i Rücu) faktoring; faktoring firması alıcıdan alacak riskini üstlenmeden finansman ve tahsilat hizmetini verir.
- 2. Geri dönülemez (Gayri Kabil-i Rücu) faktoring; faktoring firması borçlunun alacak riskini de üstlenir. Ancak satıcı tarafından alıcıya gönderilen mallar sözleşmeye uygun değil, hatalı veya ayıplı ise faktoring şirketi riskten kurtulur.
- Ülkemizde Faktoring faaliyetleri ilk kez 1983 yılında başlamıştır.

FORFAİTING

- Mal ve hizmet ihracatından doğan ve belirli bir ödeme planına göre tahsil edilebilecek olan alacakların bir banka ya da bu alanda uzmanlaşmış bir finansman kurumu tarafından satın alınması anlamına geliyor.
- Uzun vadeli ve kredili ihracat-ithalat işlemlerine yönelik bir finans enstrümanı olarak bilinen "forfaiting" dünyada genellikle yatırım malları için kullanılır. Forfaiting'de vade 3 aydan başlayarak 10 yıla kadar uzamaktadır.

ULUSLARARASI TİCARET ODASI (ICC)

- 1919'da Paris'te kurulan uluslararası mesleki bir kuruluştur. Amacı; uluslararası ticaretin serbestleştirilmesi ve uygulamada doğabilecek sorunları ortadan kaldırmaktır.

GATT (*GENERAL AGREEMENT ON TARIFFS AND TRADE*)

- Uluslararası ticareti, haklar ve sorumluluklar açısından düzenleyen çok taraflı bir anlaşmadır. 1 Ocak 1948'de de yürürlüğe girmiştir. GATT'ın kuruluş amacı, *ithalat vergilerini azaltmak*, *uluslararası ticaretin önündeki tüm engelleri kaldırmak* ve *ticarete ayırıcı uygulamalara son vermek* olarak belirlenmişti.

WTO (WORLD TRADE ORGANIZATION)

- 1995'te faaliyete geçmiştir. Dünya ticaretini serbestleştirme görevi taşıyan Çok taraflı ticaret sisteminin yasal ve kurumsal organıdır. WTO, GATT'in devamıdır.

DÜNYA BANKASI (WORLD BANK)

- Uluslararası Yeniden Yapılanma ve Kalkınma Bankası - IBRD 1945 yılında kurulmuş olan ve gelişmekte olan ülkelerin kamu sektörüne kredi açan bölümdür. Türkiye kuruma 1947 yılında üye olmuştur. Kişi başına GSMH'ya göre yapılan dört gruplu sınıflandırmada Türkiye III. Grupta yer almakta, böylece 5 yıl geri ödemesiz 17 yıla kadar vadeli kredi kullanabilmektedir.

IMF (INTERNATIONAL MONETARY FUND)

- **Uluslararası Para Fonu, IMF**, global finansal düzeni takip etmek, borsa, döviz kurları, ödeme planları gibi konularda denetim ve organizasyon yapmak, aynı zamanda teknik ve finansal destek sağlamak gibi görevleri bulunan uluslararası bir organizasyondur. 1944 yılında Bretton Woods'da kurulan ve 1947'de fiilen çalışmaya başlayan milletlerarası ekonomik meselelerle uğraşan bir teşkilattır.

TÜRK EXİMBANK

- **Türk Eximbank** -Türkiye İhracat Kredi Bankası- 21 Ağustos 1987 yılında kurulmuş, ihracatın geliştirilmesi amacı ile kredi veren bir kurumdur.
- Tüm dünyada Eximbank ihraç mallarının çeşitlendirilmesi, yeni pazarlara açılmak ve ihracatta pazar payının artırılması gibi temel amaçlara hizmet eder. Türk Eximbank kredi, garanti ve sigorta işlemlerini de beraber yürütmesiyle diğer Eximbank'lardan farklılık gösterir.

MÜCBİR SEBEP HALLERİ

- Dış Ticarete malın sevkiyatı veya bedelinin ödenmesi çeşitli sebeplerle aksayabilir. Sevkiyatta, ödemeye mani olan veya geciktiren olaylar ihracatçı veya ithalatçıdan kaynaklanmıyorsa, bu olaylara elde olmayan nedenler ya da mücbir sebep halleri denilmektedir.
- Bu engel, doğal afetler (deprem, sel, kasırga vb.), sosyal patlamalar (büyük çaplı isyan çıkması, genel grev vb.), hastalık, tutukluluk, mevzuat tarafından getirilen yasaklamalar, büyük ekonomik krizler gibi değişik şekillerde ortaya çıkabilmektedir.

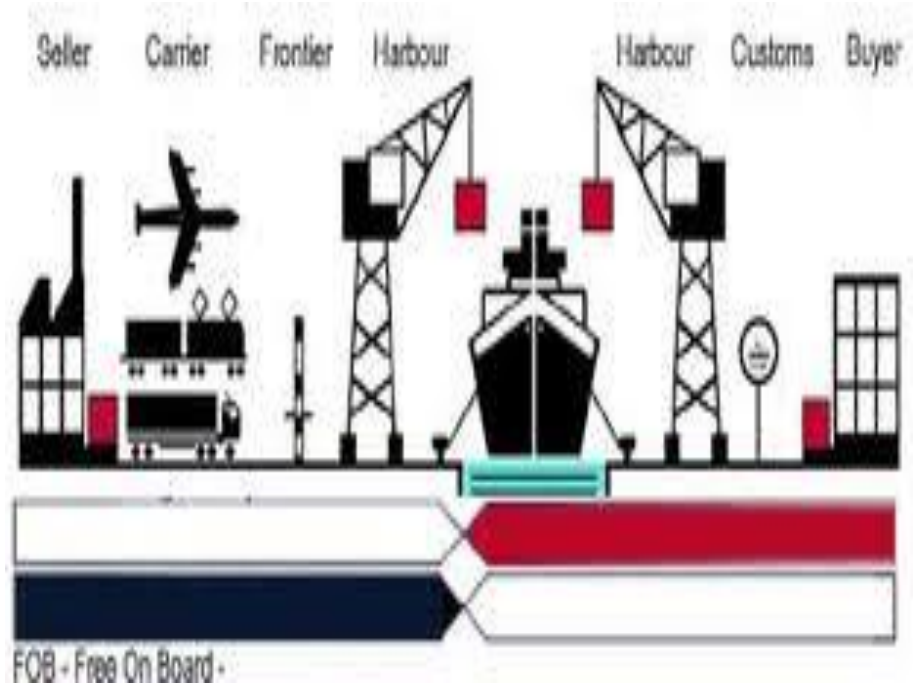
NAVLUN

- Deniz ve nehir yolu ile taşınan eşya için, taşıma hizmeti karşılığında gemi şirketine ödenen ücrettir. Navlun bedeli resmi bir tarifeye veya sözleşmeye göre tahakkuk eder. Teslim şekline göre navlun satıcıya veya alıcıya ait olabilir.
- Navlun peşin ödenebileceği gibi (Freight Prepaid), varış limanında da ödenebilir (Freight Payable At Destination/Freight Collect).

KÜPEŞTE

- Gemilerin üst güvertelerinin kenarlarında, malların veya insanların denize düşmelerini engelleyen korkuluklara denir.

MANİFESTO

- Gemiyle taşınan malların kapsamını gösteren bir tutanak veya beyannameye verilen isimdir. Belirli bir seferdeki yüklerin detaylarının yer aldığı liste.

MAVNA

- Limanlarda gemiye yükleninceye kadar yüklerin içine konularak muhafaza edildiği veya açıkta demirleyen gemiden yükleri kıyıya taşımaya yarayan altı düz, motorsuz deniz aracıdır.

ORDİNO

- Konşimentoda yazılı malların gümrükten çekilebilmesi için ithalatçıya verilen belgedir.

PARSİYEL

- Taşıma aracının tümünü doldurmayan yüklerdir.

BORDA

- Gemi hizası ya da geminin yanı demektir. Geminin rıhtıma yanaştığı kısmı ifade eder.

FİZİKİ MUAYENE

- Eşyanın gümrük muayene memurları tarafından fiziksel özelliklerine göre yapılan muayenesidir. Araç üstü mal muayenesine **supalan** adı verilir.

DEMURAJ

- Dış ticaret işlemlerinde konteynırdaki yükün boşaltılması için alıcı (ithalatçı) ve satıcının (ihracatçı) yaptığı anlaşmayla belirlenen sürenin aşılması halinde, konteynır başına alıcı tarafından (**navlun dışı**) ödenen gecikme bedelidir.

ELLEÇLEME

- Gümrük gözetimi altındaki eşyanın asli niteliklerini değiştirmeden istiflenmesi, yerinin değiştirilmesi, büyük kaplardan küçük kaplara aktarılması, kapların yenilenmesi veya tamiri, havalandırılması, kalburlanması, karıştırılması ve benzeri işlemleri ifade eder.

REEKSPORT

- Bir ÷lkeye ithal edilen malların, çok fazla fiziki değişikliğe uğratılmaksızın başka ÷lkelere satılmasıdır. ÷lkeler arası fiyat farklılıklarından yararlanmak amacıyla bu işlemde, yeniden ambalajlama gibi küçük değişiklikler yapılır.

RO-RO GEMİSİ

- Bir noktadan başka bir noktaya tekerlekli araç taşımacılığı yapabilen büyük gemilere verilen genel addır. Treyler taşımacılığı yapan Ro-ro gemileri olduğu gibi bir ülkede üretilen otomobilleri başka bir ülkeye taşıyan ro-ro gemileri de mevcuttur.

SWIFT

- **(Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunications):** Uluslararası bankalar arası fon kurumudur. Üye bankaların uluslararası ödemelerinin ve döviz transferlerinin dünya çapında bilgisayar ağı aracılığıyla yürütülmesini sağlar.

SERBEST BÖLGE

- Buldukları ülkenin siyasi sınırları içinde yer alan, fakat gümrük hattı dışında sayılan bölgelerdir. Serbest bölgelerde sınai ve ticari faaliyetler için ülkede sağlanandan daha geniş muafiyet ve teşvikler tanınır.

GÜMRÜK

- Bir ülkenin giriş ve çıkışında ticari hareketlerin denetim ve gözetiminin yapıldığı yer olarak tanımlanır.

DIŞ TİCARET

- Dış ticaret; alım satım işlemlerinin teslimi açısından ithalat ve ihracat iŐlemlerinden oluŐmaktadır.
- **İthalat**, ithalatı serbest olan bir malın ithalat ve g¼mr¼k mevzuatına uygun olarak ithalatının yapılması, ithalat bedelinin ise **kambiyo mevzuatına** g¼re transfer edilmesi iŐlemine denir.

- Döviz transferi yapıp yapılmamasına göre ithalat bedelli ve bedelsiz olmak üzere iki türüdür.
- **Bedelli ithalat** (İthalat Rejimi kapsamında olup); ithal edilen malların bedellerinin ithalattaki ödeme şekillerinden biriyle yurt dışına döviz transferi yapılarak gerçekleştirilen ithalatı, **bedelsiz ithalat** (Gümrük Mevzuatı kapsamında olup) ise ithal edilen malların bedellerinin yurt dışında kazanılan dövizlerle karşılanarak yurt dışına herhangi bir döviz transferi yapılmadan gerçekleştirilen ithalatı ifade etmektedir.

- Genellikle, bedelsiz ithalatın herhangi bir gümrük vergisi veya fon ödenmeksizin yapılan ithalat olduğu yanlışına düşülmektedir. Hâlbuki böyle bir durum söz konusu değildir. Nitekim bedelsiz ithalat, gümrük vergisine tabi olabileceği gibi olmayabilir de.
- Burada dikkat edilmesi gereken husus, ithalatın gümrük vergisine tabi olup olmadığı değil, sadece mal bedelinin yurt dışında kazanılan dövizlerden karşılanarak mı veya yurt dışına herhangi bir transferin yapılarak mı gerçekleştiğidir.
- Mala karşı mal ile ödeme yapılan ticaret işlemleri ise İhracat Mevzuatı çerçevesinde düzenlenmektedir.

- İthalat yönetmeliğinde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde ve istisnalar haricinde, Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca vergi numarası verilen her gerçek ve tüzel kişi ile tüzel kişilik statüsüne sahip olmamakla birlikte yürürlükteki mevzuat hükümlerine istinaden hukuki tasarruf yapma yetkisi tanınan kişiler ortaklıkları ithalat işlemlerini yürütebilir.

BUNUN İÇİN;

- Tacirlik sıfatının kazanılması,
- İlgili İthalatçı Birliği'ne üye olunması,
- Vergi dairesinden mükellef kaydının alınması,
 - Özel anlaşmalarla yapılan ithalatta,
 - Fuar ve sergilerde perakende satışına izin verilen malların ithalatında,
 - Kitap ve diğer yayınların ithalatında, vergi mükellefi olmak veya mükellef yazısı alınmasına gerek yoktur.
- Mükellef yazısının ve şirket belgelerinin gümrüklere bildirimi zorunludur.

NOT: İthalatçı vasfının kazanılması mevzuat hükümleriyle belirlenmiştir.

İTHALAT TÜRLERİ

- **Akreditifli ithalat:** Alıcının, malın sevkinden önce bir banka aracılığıyla satıcının bulunduğu yerdeki bankası nezdinde malın sevk belgesinin teslimi karşılığında ödenmek üzere kredi açtırmasıdır.
- **Mal karşılığı ithalat:** Malın gümrüklenmesi işleminden sonra bedelini ödeyerek belgenin çekilmesi ile gerçekleşen ithalattır.
- **Belge (Vesaik) karşılığı ithalat:** Malın gelmiş olma şartı aranmaksızın ithalat yapılan ülkeden yola çıkarılmış olduğunu gösteren belgenin bedelini ödeyerek bankadan belge alınması ile gerçekleştirilen ithalattır.

- **Kredili İthalat:** Bedeli daha sonra ödenmek üzere yapılan vadeli ithalattır.
- **Geçici Kabullü ithalat:** İhraç etme amacıyla yapılan ithalattır.
- **Ankonsinyasyon ithalat:** Satışın yapılması ve belirli bir vade sonunda mal bedelinin transfer edilmesi şartıyla yapılan ithalattır.

BEDELSİZ İTHALAT

- Bedelsiz ithalat; bedeli için döviz transferi yapılmadan yurt dışında elde edilen ve yurda getirilmesi mecburi olmayan dış kazanç ve tasarruflarla satın alınan bazı şahsi ve ticari mahiyette eşyanın yurda ithalidir.
- Bu ithalatta ödenmesi gereken bazı vergiler bulunmaktadır. Bu vergiler ithal anında gümrük idarelerince tahsil edilir.

BEDELSİZ İTHALAT HAKKINDAN YARARLANMA KOŞULLARI AŞAĞIDAKİ GİBİ SIRALANABİLİR:

- Yurttan bir takvim yılında 6 aydan fazla kalmamış olmaları kaydıyla Türkiye gümrük bölgesi dışında en az 24 ay (Türkiye'de bir takvim yılında 45 güne kadar kalışlar yurt dışındaki ikamet süresinden sayılır) ikamet ettikten sonra kanuni ikametgâhlarını kesin olarak Türkiye'ye nakledenler,
- Kararname ile yurt dışındaki milli veya milletlerarası kadrolara atanıp da bu görevlerinden dönen kamu görevlileri (Bunlar için Türkiye gümrük bölgesi dışında en az 24 ay ikamet şartı aranmaz),

- Türk vatandaşlığına geçmek suretiyle ikametgâhlarını Türkiye'ye nakledenler kişiler,
- Türkiye Gümrük Bölgesi dışında yerleşik kişilerin vefatı halinde, Türkiye'de ikamet eden gerçek kişi mirasçıları
- Kanunda ayrıca bedelsiz ithalat hakkından yararlanamayacak kimseler sıralanmıştır. Bunlar;
- Evlilik nedeniyle ikametgâhlarını Türkiye'ye nakledenler
- Çifte vatandaşlık statüsüne haiz vatandaşlar.

İHRACAT

- Bir malın yabancı ülkelere döviz karşılığı yapılan satışına ihracat denir. İhracatçı Birliklerinin kapsamına giren malları ihraç edecek olan firmaların, Birliklere üye olmaları gerekmektedir. Birlik üyelik belgesine sahip olmadan bu malların ihracı yapılamaz.

- İhracatçı gerçek usulde vergi mükellefi olup bulunduğu ildeki Ticaret ve Sanayi Odalarına kayıtlı ve diğer kanunlara göre ihracat yapmasına bir engel bulunmayan gerçek veya tüzel kişi, tacirdir. İhracat yapan firma, ihracat yapacağı ülke için hazırlamış olduğu formu Odalardan temin ederek doldurur. Yurt dışına gidecek malzemenin faturasını da ekleyerek bir dilekçe ile ilgili Odaya başvurur ve gerekli incelemelerden sonra belgeler tasdik edilir.

İHRACATÇI VASFINA SAHİP OLABİLMEK İÇİN İSE;

- Tacirlik sıfatının kazanılması,
- İlgili ihracatçı birliği'ne üye olunması,
- Vergi dairesinden mükellef kaydının alınması,
- Mükellef yazısının ve şirket belgelerinin gümrüklere bildirimi (ihracatın yapılacağı gümrüğe)
zorunludur.

İHRACAT İŞLEMLERİNİ YERİNE GETİREBİLMEK İÇİN BAZI İŞLEMLERİN YERİNE GETİRİLMESİ GEREKLİDİR. BUNLAR İSE AŞAĞIDAKİ GİBİ SIRALANABİLİR;

- İhracatçı sıfatının kazanılması,
- İthalatçının bulunması,
- Dış ticaret anlaşmanın yapılması ya da proforma teyit metninin imzalanması,
- İhracat ödeme şekillerine göre ihracat bedelin tahsilinin yapılması (ya da akreditifin gelmesi vb.)

- İhracata konu olan ürünlerin hazırlanması,
- Vesaiklerin hazırlanması,
- İhracat konusu ürünlerin nakliyeciyeye teslimi,
- İhracatçı birliği onayı,
- Gümrük işlemlerinin yapılması,
- Taahhütlerin kapatılması

İHRACAT TÜRLERİ

o *Ön İzne Bağlı İhracat*

Bazı malların ihracatı uluslararası anlaşma, kanun, kararname ve ilgili sair mevzuat uyarınca belli bir merciin ön iznine bağlıdır. (Örneğin, harp ve silah mühimmatı, gübreler, tohumlar, v.)Bu gibi durumlarda ilgili merciden izin alındıktan sonra ön izin alındıktan sonra ihracat mevzuatı hükümleri uygulanır.

o ***Kayda Bağlı İhracat***

Bazı malların ihracatı kayda bağlıdır. Hangi malların kayda bağlı olduğu ise, Bakanlıkça yayımlanacak Tebliğ ile belirlenir. Bu kapsamdaki malların ihracından önce gümrük beyannamelerinin İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince kayda alınması gerekir.

o ***Konsinye İhracat***

Kesin satışı daha sonra yapılmak üzere dış alıcılara, komisyonculara, şube ve temsilciliklere mal gönderilmesi şeklinde yapılan ihracat biçimidir.

o ***Yurt Dışı Fuar ve Sergilere Katılım ve İhracat***

Uluslararası ticari fuarlara ve sergilere, gerek ülkemizi temsilen ulusal düzeyde gerekse bireysel olarak katılacak firma ve kuruluşlarca yurt dışına gönderilecek bedelli veya bedelsiz mallar ile yurt dışında düzenlenecek bilim, sanat, kültür veya tanıtım amaçlı, konferans, seminer gibi etkinliklere kişi veya kuruluşlarca gönderilecek bedelli veya bedelsiz malların yurt dışına çıkışıyla yapılan işlemler bu kapsamda değerlendirilir.

o ***İthal Edilmiş Malın İhracı***

Gümrük mevzuatı çerçevesinde serbest dolaşıma girmiş yeni veya kullanılmış malın ihracı genel esaslar çerçevesinde yapılır.

o ***Serbest Bölgelere Yapılacak İhracat***

Serbest bölgelere yapılacak ihracat, ihracat mevzuatı hükümlerine tabidir. Ancak, Dahilde İşleme Rejimi, KDV uygulamaları ve Türkiye İhracat Kredi Bankası uygulamalarına dair mevzuat hükümleri saklıdır. Yurtdışına e-ticaret kapsamındaki mal ihracıyla ilgili işlemler, dış ticaret ve gümrük mevzuatı hükümlerine tabidir.

○ ***Ticari Kiralama Yoluyla Yapılacak İhracat***

Ticari Kiralama yoluyla yapılacak ihracat talepleri, kiracı firma veya kuruluşla yapılan sözleşme (Türkçe tercümesi ile birlikte) ve Ticari Kiralama Yoluyla Yapılacak İhracata İlişkin Başvuru Formu ile üyesi olunan veya bulunulan bölgedeki ihracatçı birliğine yapılır. Ticari kiralamaya konu malın yurt dışında satılması halinde satış bedelinin yurda getirilmesi kambiyo mevzuatı hükümlerine tabidir.

BEDELSİZ İHRACAT

- Kambiyo Mevzuatı çerçevesinde yurda getirilmesi gerekli olmaksızın yurt dışına mal çıkarılması bedelsiz ihracat olarak tanımlanmaktadır.

İHRACAT REJİM KARARINDA BEDELSİZ OLARAK İHRAÇ EDİLEBİLECEK MALLAR AŞAĞIDAKİ GİBİ BELİRTİLMİŞTİR.

- Gerçek veya tüzel kişiler tarafından götürülen veya gönderilen hediyeler, miktarı ticari teamüllere uygun numuneler ile reklam ve tanıtım malları, yeniden kullanıma veya geri dönüşüme konu ithal edilmiş mal ve ambalaj malzemeleri,
- Daha önce usulüne uygun olarak ihraç edilmiş malların bedelsiz gönderilmesi ticari örf ve adetlere uygun parçaları, fireleri ile garantili olarak ihraç edilen malların garanti süresi içinde yenilenmesi gereken parçaları,

- Yabancı misyon mensuplarının, Türkiye'de çalışan yabancıların, yurt dışına hane nakli suretiyle gidecek Türk vatandaşlarının, daimi veya geçici görevle yurt dışına giden kamu görevlilerinin, bu durumlarının ilgili mercilerce belgelenmesi şartıyla, beraberlerinde götürecekleri, gönderecekleri veya adlarına gönderilecek mal ve taşıtlar,

- Yurt dışında yerleşik tüzel kişiler, yabancı turistler ve yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşlarının beraberlerinde götürecekleri, gönderecekleri veya adlarına gönderilecek mal ve taşıtlar,
- Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ve üniversitelerin; görevleri veya anlaşmalar gereği gönderecekleri mal ve taşıtlar,

- Savaş, deprem, sel, salgın hastalık, kıtlık ve benzeri afet durumlarında; kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, üniversiteler, Kızılay ile kamu yararına çalışan dernek ve vakıfların gönderecekleri insani yardım malzemeleri.

DOĞRUDAN İHRACAT

Doğrudan ihracatta ihracatçı, aracı kullanmayarak tüm ihracat işlemlerini kendisi yapar. Doğrudan ihracatın çeşitli faydaları bulunmaktadır. Bunlar;

- Aracıları bertaraf ederek kâr marjını artırmaktadır.
- Müşteri ile daha yakın ilişkiler kurabilmektedir.
- İhracat aşamalarının tümünü kendisi kontrol edebilmektedir.
- Ancak diğer taraftan, doğrudan ihracatta;**
- faydadan daha fazla zaman ve kaynak harcamak zorunda kalabilmekte,
- ihracatçı doğrudan risklere daha fazla maruz kalabilmektedir.

DOLAYLI İHRACAT

- İhracat yapmak isteyen, ancak gerekli personel ve kaynağı olmayan şirketler, komisyoncular, acenteler, SDŞ (Sektörel Dış Ticaret Şirketleri), DTŞ (Dış Ticaret Şirketleri), lokal alım ofisleri vasıtasıyla ihracat yapabilir. Bunların değişik ülkelere ihracat konusunda gerekli deneyimleri ve altyapıları mevcuttur.

Dolaylı ihracatın çeşitli avantajları vardır. Bunlar:

- İhracatçılar, ihracatın teknik ve hukuki yönlerini öğrenme yerine; üretim konusunda yoğunlaşabilmektedir.
- İşletmeler, aracının bu alandaki deneyimlerinden faydalanmaktadır.
- **Dolaylı ihracatın dezavantajları ise:**
- Mal üzerindeki kontrolü kaybetme riski söz konusu olabilir.
- Bazı aracılardan ihracatçılarla ilgili farklı emelleri olabilir.

İHRACATÇININ SEÇEBİLECEĞİ DİĞER PAZARA GİRİŞ YOLLARI ŞUNLARDIR: ORTAK YATIRIM, LİSANS KULLANIMI VE YERİNDE (OFF-SHORE) ÜRETİM

○ Ortak Yatırım

İhracatçı işletme ile ithalatçı işletme arasındaki hisse, teknoloji transferi, yatırım, üretim ve pazarlama alanlarından biri veya birkaçının söz konusu olduğu bir ortaklık anlaşmasıdır. Bu tip anlaşmalar maliyeti yaymakta, riski azaltmakta, pazar hakkındaki bilgi ve detayları öğrenmeye olanak sağlamakta ve böylece pazara girişi kolaylaştırmaktadır.

o Lisans Anlaşmaları

İşletme sahip olduğu teknolojik know-how, tasarım ve fikrî mülkiyet hakkını, bir sözleşmeye bağlı olarak yabancı bir işletmeye, bir ödeme şekli veya telif karşılığında devredebilir. Lisans anlaşmaları yabancı pazarlara hızlı bir girişe imkân sağlamaktadır.

Ancak, lisans anlaşmaları üretim ve pazarlamadaki kontrolün kaybolmasını ve eğer anlaşma da yasaklanmamışsa istemeyerek de olsa teknolojik know-how'ın lisans kullanıcısı tarafından paylaşılmasını beraberinde getirmektedir.

o **İhracat Konsorsiyumları SDŞ (Sektörel Dış Ticaret Şirketleri Modeli)**

KOBİ'lerin birleşerek ihracat amacıyla bir konsorsiyum kurması ve ihracatın bu konsorsiyum tarafından gerçekleştirilmesi pazara girişte yararlı bir yöntem olarak görülmektedir.

SDŞ (Sektörel Dış Ticaret Şirketleri), Türkiye'deki KOBİ'lerin ihracata yönelik faaliyetlerinde gönüllü olarak sermayelerini, bilgilerini, üretimlerini ve tecrübelerini bir araya getirerek ölçek ekonomisinin sağladığı avantajlara sahip olunmasını destekleyici bir modeldir.

SÖZ KONUSU MODELİN İHRACATÇILARA (ÜYELERİNE) SAĞLADIĞI FAYDALAR ŞUNLARDIR:

- Yeni pazarlara girme ve yeni alıcılara ulaşma,
- Pazarın çeşitlenmesi ve riskin azaltılması,
- Büyük miktardaki siparişlerin birlikte hareket yolu ile kolaylıkla karşılanması,
- Uzun dönemli yatırım ve üretim planlaması yapılabilmesi,
- Birim üretim, dağıtım giderlerinde azalma,

- Pazarlık gücü elde ederek daha karlı satış yapabilme,
- İhracatta bilgi birikimi ve deneyim elde etme,
- Döviz girdisi elde etme,
- Endüstri alanında sesini duyurabilme,
- İhracat giderlerinin paylaşımı nedeniyle daha az finans ile kaynak tahsisi,
- Diğer aracı kurumlara alternatif olabilme,
- Birlikte başarı elde etme duygusu ve bunun moral üzerine olumlu etkisidir.

